1893 — 1973
80 років
Служби Народові

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
(201) 434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
(212) BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArclv 7-5337

РІК LXXX. Ч. 11. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ЧЕТВЕР, 18-го СІЧНЯ 1973 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK THURSDAY, JANUARY 18, 1973 No. 11. VOL. LXXX.

ЗБІРКА НАЦІОНАЛЬНОГО ДАТКУ УККА ПЕРЕВИЩИЛА СТО ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ

Ню Йорк, Н. И. — Канцелярія Українського Конґресового Комітету Америки повідомляє про повний успіх цьогорічної збірки Національного Датку і членських вкладок від установ і організацій до Українського Народного Фонду в 1972 році. На час замкнення рахунків, що відбулося в дні 12-го січня 1973 р., всі вплати до УНФонду дали суму 107,225.04 дол.

Ця сума складається з таких вплат:

Індивідуальні	$81,028.00
Членські вкладки від організацій	17,880.00
Спеціяльні датки	8,317.04
Разом:	$107,225.04

В місяцях від січня до кінця листопада 1972 року було зібрано разом $ 55,727.77. Впродовж місяця грудня 1972 року до 11-го січня 1973 року зібрано $51,497.27.

Зіставлення вплывів до УНФонду від початку його існування, це є від 1950 року виявляє, що кращим роком, порівнючи з 1972 роком, були тільки три початкові роки збірки, коли ще окремих збірок на терені ЗСА не переводилося.

Канцелярія УККА виготовила список Відділів УККА, які в 1972 році зібрали до УНФонду $300.00 або більше. З великим признанням підкреслюємо, що майже дві третіх збірки переводили Управи Відділів УККА, а тільки одну третю прислали індивідуальні платники, що живуть і працюють по всіх стейтах Америки.

Список обіймає 50 громад. Згідно із табелею, перше місце зайняла Філядельфія із вплатою $ 10,541.45. Друге місце має Ню Йорк із вплатою $ 10,140.47. Ті дві нашi примірні громади вже від ряду літ мають збірку понад $10,000.00. В цьому році третє місце зайняли 2 Відділи в Детройті, Мич. І так: Південно-Східній Мичиґен – колишній Відділ Гемтремк-Детройт Схід, зібрав $5,623.00, а Відділ Метрополітальний в Детройті — $800.00 так, що Детройт має зібраних разом $6,423.00.

Четверте місце між „великими" Відділами зайняв Нюарк-Ірвінґтон, із вплатою $ 5,243.00. Вперше п'яте місце зайняла українська громада в Боффало,, що зібрала $4,627.00 – понад $ 1,000.00 більше, як в минулому році. На шостому місці опинилося Чикаґо із цифрою $4,298.00.

Більше, як $3,000.00 зібрали Відділи: Гартфорд і Сиракюзи.

Більше, ніж $2,000.00 зібрали Відділи: Рочестер, Джерзі Ситі, Ню Гейвен, Клівленд-Парма.

Лорейн, Огайо, що зібрав

(Закінчення на стор. 3-ій)

КОРОТКІ ВІСТКИ

Середа, 17 січня 1973

У ДЕНЬ ІНАВҐУРАЦІЇ ПРЕЗИДЕНТА РИЧАРДА НІКСОНА відбудуться у Вашинґтоні два рівнобіжні великі концерти. Перший відбудеться в Кеннеді Центрі, і це буде офіційний концерт, під диригуванням Юджіна Орманді, а другий — влаштовує опозиція, у Вашинґтонському катедральному соборі, де диригуватиме також видатний музичний діяч Леонард Бернстейн.

У БЕЛЬҐІЇ ВІДНОВЛЕНО міжпартійну коаліцію соціял-демократів з християнськими демократами, на базі якої буде створений новий уряд. Прем'єром буде голова Соціял-демократичної партії Едмунд Лебортон. Криза уряду постала внаслідку хронічного спору між бельгійцями, що говорять фламандською мовою, та тими, які говорять по-французьки.

У МІЛЯНІ И РИМІ В ІТАЛІЇ ВИБУХЛИ бомби, що їх вірогідно підкинули комуністи у протесті проти запляннованого на найближчий тиждень конґресу нео-фашистів у Римі. У Міляні бомба вибухла недалеко каварні, в якій сходяться нео-фашисти.

БРИТІЙСЬКІ ВЛАСТІ ЗАГРОЗИЛИ проголошенням у Північній Ірляндії таких поліційних розпорядків, які сильно спутають свободу рухів усього тамошнього населення. У місті Лондондеррі бомба, підкинена під поліційне авто, вбила трьох поліціянтів та поранила кількох інших. У вуличній стрілянині згинув один цивільний прохожий 70-тилітній мужчина. Зріст безглуздого терору ставить у важку ситуацію Британію, яка взяла на себе безпосередньо відповідальність за тамошній лад.

УКРАЇНСЬКІ СТУДІЇ В ГАРВАРДІ

На встановлення трьох катедр потрібно	$1,800,000.00
Останньо вплинуло	$ 4,850.00
Досі зібрано разом	$1,774,594.71
НА СПЛАЧЕННЯ ТРЕТЬОЇ КАТЕДРИ ЩЕ ТРЕБА	$ 25,405.29

Вільні пожертви зложили:

1,000.00 дол.: Павло Добрянський (Бронкс, Н. И.);

по 500.00 дол.: Дмитро Бережецький (Ню Гейвен), д-р Дмитро Лепкий (Спрінґ Велі, Н. И.), 350-ий Відділ УНСоюзу в Стемфорді;

250.00 дол.: Українська Католицька Церква Преч. Діви Марії в Колчестер, Кон.;

по 200.00 дол.: 16 Курінь Українських Пластових Сеньйорів „Бурлаки"; Ярослав Яворський — власник крамниці з взуттям марки Салямандер („Говерля") в Ірвінґтоні;

по 150.00 дол.: Степан Волянський (Редінґ, Па.), д-р Наталія Ворончук (Тілс, Н. И.);

по 100.00 дол. зложили: Ф. О. Кулицький з Чикаґо, Степан Слота з Вашинґтону, Д. К., Микола Насадюк (Монтреаль), Петро Піжицький (Сейнт Кетринс); Зенон Лопач (Вотерфорд), Олекса Дуда (Балтімор), Ніна і Михайло Сеньків (Фінксбурґ); Маріян Когут і Осип Сербин з Детройту; Відділ Організації Оборони Лемківщини в Пассейку, Богдан Стефанович (Нюарк), Ірена і Созонт Комар з Ню Йорку, імпортова фірма „Євшан Зілля" в Філядельфії і Мирося Мінчак (Честер).

Пожертви на Центр Українських Студій в Гарварді можна відтягати від оподаткування.

Чеки виставляти на Ukrainian Studies Fund та пересилати на адресу: Harvard University, Room 208, 1737 Cambridge Street, Cambridge, Mass. 02138.

Торговельні взаємини між ЗСА та СССР поширюються

Москва. — Американська амбасада в Москві опублікувала дані про американсько-совєтські торговельні взаємини, інформуючи, що за 11 місяців 1972 року, ще до часу, поки почалася достава до СССР пшениці, торговельні обороти між цими двома державами майже потроїлися. В той час, коли за 11 місяців 1971 року американський експорт до СССР досягнув суми 134 міл. дол., то в 1972 році експорт збільшився до суми 449 міл. дол. Дуже незначно, одвак, збільшився совєтський експорт до ЗСА, досягаючи суми 83 міл. дол. (в 1971 б. було 54 міл. дол.). Ці суми виявляють брак торговельної рівноваги між ЗСА та СССР, що пояснюється тим, що в СССР немає таких товарів на експорт, на які було б запотребування в ЗСА. Цей брак рівноваги можливо буде у якійсь мірі виправлений, коли дійде до узгіднення щодо експорту з СССР природного газу та інших сирівців. Коли прийняти до уваги загальну суму торговельного обороту – 532 мільйонів дол. між СССР та ЗСА, то є очевидним, що за останній рік ЗСА найшлися серед найважливіших торговельних партнерів СССР, випередивши Францію та Італію. Щодо об'єму торгівлі з СССР на сьогодні ЗСА випереджують такі держави як Японія, Західня Німеччина, Велика Британія та Фінляндія. У ближчому часі, коли будуть опубліковані дані про доставу до СССР американського зерна, ЗСА правдоподібно найдуться на першому місці у списку країн, які торгують з СССР. Дуже велика перевага в американському експорті до СССР над совєтським експортом до ЗСА викликає тривогу серед торговельних знавців обох країн. Совєтський речник Є. Шершнєв заявив востаннє, що такий стан на довшу мету не може втриматися і що мусять бути пороблені деякі зміни.

Обвинувачені у шпигуванні Демократичної партії признались до вини

Вашингтон. — Так звана „Вотерґейт афера", що стосується шпигування головної кватири Демократичної партії та провідних діячів цієї партії, а також влому до бюр тієї партії, набрала нового світла у зв'язку з цим, що п'ять обвинувачених з усіх сім признались до вини у всіх поставлених їм прокуратурою закидах. Першим признався, як відомо, Е. Говард Гант мол., консультант Білого Дому, який фактично очолював цілу цю шпигунську і розвідочну акцію в користь Республіканської партії, а точніше в користь Комітету перевибору Президента. 15 січня чотирьох інших обвинувачених також признались до вини, в тому числі Бернард Л. Баркер, Франк А. Стурджіс, Юджініо Роляндо Мартінез та Вірґіліо Р. Ґонзалез. Всі вони були пов'язані в такій чи іншій формі з Американською Розвідчою Службою і приймали участь в підготові та переведенні безуспішного десанту на Кубі, відомого як „десанту у Свинській затоці". Признаючися до вини, обвинувачені заявили, що у шпигунській акції вони брали участь в переконанні, що вони борються з „комуністичною конспірацісю". В ніякому випадку їм не йшлося про грошову винагороду, а коли вони й одержували гроші, то тільки „для покриття витрат". Всім обвинуваченим грозить довголітнє ув'язнення. Нез'ясована справа двох останніх обвинувачених: Г. Гордона Лідді, кол. дорадника Фінансової комісії Комітету перевибору Президента та Джеймса В. МекКорда мол., який був координатором безпеки Комітету перевибору Президента. Ані Лідді, ні МекКорд не признались до вини і над ними відбудеться суд.

Вестсайд Федерал у Клівленді пожертвував 500 дол. на ГЦУС

Представник Вестсайд Федерал, д-р Володимир Боднар (праворуч) вручає пані Орисі Лагошняк, з ФКУ, чек на 500 дол. Свідок із централь ФКУ й ГЦУС Богдан Тарнавський „мило бачить" сцену.

Клівленд (О.Г.). — Клівлендська щадниця Вестсайд Федерал Сейвінґс енд Ловн Ассосієйшин, із 8 філіями, 150 мільйонами майна та 80 роками досвіду, живе в добросусідських відносинах з українською громадою Великого Клівленду. Переважна більшість урядників цієї установи у Клівленді, Пармі й Норт Роєлтоні рекрутується з українського середовища, а клівлендська контора носить назву „Юкрейнієн Офіс". Д-р Михайло Тимків є віце-президентом Відділу Фінансів централі Вестсайд Федерал, а д-р Володимир Боднар, відомий як співак-соліст у музичних колах, працює в ролі асистента віце-президента та керівника української філії. Вестсайд Федерал сприяє всяко економічно-культурним потребам української громади, відступаючи безплатно різним нашим організаціям залю (при Рідж Ровд на їхні імпрези, фінансово спонзоруючи ці імпрези та складаючи готівкові датки на українські цілі. Останньою такою пожертвою є 500 дол., що їх Вестсайд Федерал Сейвінґс енд Ловн Асосієшин зложив на українські студії в Гарварді.

КОНЦЕРТ КОЛЯДОК У ЙОНКЕРСІ

Йонкерс, Н. И. — В неділю 21 січня ц. р. тут у шкільній авдиторії при Чеснат вулиці відбудеться концерт колядок хору Української Католицької Церкви св. Михаїла в Йонкерсі. Диригуватиме хором д-р Олег Сохан. Початок концерту о год. 4-ій по полудні.

СПОДІВАЮТЬСЯ ПЕРЕМИР'Я У В'ЄТНАМІ У НАЙБЛИЖЧИХ ДНЯХ

Вашингтон. — Офіційні американські керівні кола зберігають надалі повну мовчанку у справі перемир'я та політичного замирення у В'єтнамі. Але пресова аґенція „Ассосієйтед Пресс" подала з Сайґону, що перемир'я буде проголошене внавечер'я інавґурації президента Ніксона, яка відбудеться в найближчу суботу. Оптимістичні прогнози, які появились в різних столицях у широкому світі покликуються на факт, що висланий до Сайґону представник президента Ніксона генерал Александер Гейґ був, разом з американським амбасадором у Південному В'єтнамі Елсвортом Банкером і своїм дорадником, фахівцем в'єтнамських справ Джоном Неґропонте, у президента Південного В'єтнаму Нґуєна Ванa Тіє на дво і півгодинній нараді. Ген. Гейґ привіз Нґуєнові Тіє текст договору про перемир'я у в'єтнамській мові. В'єтнамський президент розглядає з своїми найближчими співробітниками той текст у подробицях, але вже делеґував до Парижу групу високих старшин для участи в нарадах про практичне переведення перемир'я. За пресовими вістками, той новий текст перемир'я небагато різниться від того, що його виготовлено в жовтні м. року та який викликав був рішучий спротив збоку Нґуєна Вана Тіє. Але комуністи з Північного В'єтнаму буцімто погодилися на виразніше ствердження існування демаркаційної лінії на 17-й паралелі, що розмежовує північну й південну частини В'єтнаму, та усно буцім-то зобов'язалися відкликати з Південного В'єтнаму поважну частину своєї реґулярної армії, яка там перебуває. У Парижі щоденно по кілька годин нараджуються американські і комуністичні „технічні" фахівці. За твердженням одного південно-в'єтнамського політика — „обидві частини В'єтнаму знаходяться під натиском": Північний В'єтнам під натиском збоку Москви і Пекіну, які хочуть якнайшвидшого замирення у В'єтнамі, бо тамошня війна стала їм невигідною, — Південний В'єтнам під натиском збоку Америки. Договір про перемир'я у В'єтнамі мають підписати від Америки державний секретар Вілліям Роджерс, але перед тим свої ініціяли на тому договорі покладуть Генрі Кіссінджер і Ле Дук То. Покищо Кіссінджер перебуває все ще у Вашинґтоні. Пресовий секретар Білого Дому Роналд Зіґлер заявив, що Кіссінджер вернеться до Парижу в „найближчій майбутності". Генерал Гейґ мав від'їхати з Південного В'єтнаму до Таї (Сіяму) в п'ятницю 19-го ц. м., перевівши перед тим по кілька годин у столицях Ляосу і Камбоджи.

Брежнєв прийняв сателітських міністрів у справах европейської безпеки

Москва. — Генеральний секретар компартії СССР Леонід Брежнєв прийняв в минулий вівторок 16 січня міністрів закордонних справ Польщі, Болгарії, Мадярщини, Східньої Німеччини, Румунії і Чехо-Словаччини. Попередніх два дні вони переводили наради з совєтським міністром закордонних справ Андреєм Громиком. Предметом нарад були справи, пов'язані з підготовою до запляннованої паневропейської конференції безпеки, як теж теперішня американсько-совєтська конференція про обмеження стратеґічної зброї, яка переводиться у Женеві. У підході до тієї паневропейської конференції, від якої СССР хоче затвердження його „стану посідання" в Европі, виявилися значні розбіжності між Заходом і Совєтами. Підготова до тієї конференції проводиться на окремій конференції у Гельсинках.

Рада Безпеки ОН засідатиме в Панамі

Об'єднані Нації. — Рада Безпеки Об'єднаних Націй відбуде кілька засідань у Панамі, почавши від 15 березня ц. р., займаючись там виключно справами Латинської Америки. З-посеред 15-ти членів Ради Безпеки ЗСА і Британія зголосили були поважні застереження проти переводження нарад Ради Безпеки у Панамі, відкіля нема достатнього безпосереднього зв'язку з державними столицями, і де нема належних технічних влаштувань для такої конференції. Але за таку конференцію заявились Франція, СССР, Китай, Ґвінея, Перу, Індія, Кенія, Судан, Югославія й Індонезія. Американський амбасадор в Об'єднаних Націях Джордж Буш запротестував проти заяви представнека Панами Аквіліно Бойда, що Панама знаходиться в пів-колоніяльному стані, який не дозволяє обом частинам Панами, розділеними смугою під частинною американською адміністрацією, діяти з'єднано політичних, економічних і соціяльних ділянках. Джордж Буш звернув увагу, що саме тепер відбуваються наради між ЗСА й Панамою у цій справі і тому нема глузду закликати Раду Безпеки Об'єднаних Націй, щоб вона встрявала у цю справу, в якій Панама й ЗСА можуть безпосередньо порозумітись.

ЛМКлюб і „Слово" відзначили 25-річчя смерти Катрі Гриневичевої

Ню Йорк. — В п'ятницю, 12-го січня ц. р. Літературно-Мистецький Клюб та Об'єднання Українських Письменників „Слово" спільно відзначили 25-річчя смерти видатної української письменниці, сл. п. Катрі Гриневичевої. Вечір на її пошану відкрив член Управи ЛМКлюбу, інж. Іван Жуковський, привітавши численно зібрану громаду, а передусім представників Родини покійної письменниці: д-ра Ярослава Гриневича — сина, пані Дарію Витанович — дочку, проф. д-ра Іллю Витановича — зятя, а також громадку внуків і правнуків. Голова ОУП „Слово", проф. Григорій Костюк, говорив про потребу перевидання творів К. Гриневичевої, а письменниця Уляна Любович прочитала есей, присвячений авторці „Шестикрильця" та „Шеломів у Сонці".

В другій частині вечора маестро Йосип Гірняк відчитав фрагмент з книги „Непоборні" — „На весняній сопілці", а група дівчаток із Студії Мистецького Слова, під керівництвом Лідії Крушельницької, в складі: Рома Чижик, Людмила Канюґа, Марта Зелик, Христя Дармограй і Оля Шевчук, — прорецитували два твори Катрі Гриневичевої: „Перші Ягоди" (леґенда) та уривок „Безсмерта" з книги „Шестикрилець". Син письменниці, д-р Я. Гриневич, виступив з коротким словом-подяки від Родини, а член Управи, артист С. Крижанівський, закрив вечір запрошенням присутніх на наступну „п'ятницю" — коляду „Молодої Думки". Вечором проводив Ів. Керницький.

ГУБЕРНАТОР НЮ ДЖЕРЗІ ПРОГОЛОСИВ „ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ"

Трентон. — 16 січня тут відбулася зустріч представників української громадськости стейту Ню Джерзі з губернатором стейту Вільямом Т. Кейгілом, під час якої губернатор підписав спеціяльну проклямацію про пролошення на терені стейту „Дня української незалежности" з одночасним закликом до усіх мешканців стейту „задемонструвати їхні симпатії та зрозуміння для аспірацій української нації знову здобути її правну спадщину волі й незалежности". Зустріч відбулася в губернаторській палаті о год. 12:30 по полудні. Вже біля години 12 делеґати Відділів УККА та окремих українських громадських організацій почали заповняти приймальну залю, де мала відбутися церемонія підписання проклямації. Майже половина делеґатів — це були представники молодечих організацій Пласту, СУМА, ОДУМ, Студентського клюбу ім. Сковороди з Ратґерс университету, Студентської Громади з Нюарку-Ірвінґтону, Української школи при Православній парафії ім. св. Юрія Переможця в Трентон та Школи українознавства в Картереті. Делеґацію очолювала Координаційна Рада Відділів УККА стейту Ню Джерзі під проводом п. Мирона Піньковського з Елізабету. В делеґації були репрезентовані Відділи УККА з Нюарку-Ірвінґтону, Елізабету, Джерзі Ситі, Пассайку-Кліфтону, Ню Бравнсвіку-Бавнд Бруку, Менвілу, Трентону, Картерету. Українські православні парафії репрезентували о. прот. П. Мелех (Картерет), о. М. Галета (Трентон), о. Б. Желехівський (Трентон), а українські католицькі парафії о. В. Грабець (Трентон) та о. И. Федорик (Елізабет). Делеґатів вислали також такі організації: ООЧСУ та ОЖ СЧСУ, Союз Українок Америки, Прихильники Державного Центру УНР, Український Демократичний Клюб, Український Республіканський Клюб, Український Народний Союз. Екзекутиву УККА репрезентував п. И. Лисогір, екзекутивний віцепрезидент УККА. Речником делеґації, крім голови Координаційної Ради, були п. Андрій Кейбіда, голова Українського Республіканського Клюбу, та від жіночих організацій п-і Степанія Букшована. Серед присутніх був також почесний член Головного Уряду УНС п. Роман Слободян. Церемонія почалася о год. 12:30. Губернатор привітав делеґацію, висловлюючи своє задоволення з того, що він має поновно змогу зустрінутися з провідними представниками української групи в стейті Ню Джерзі. „Мені справляє приємність" — говорив губернатор — „привітати сьогодні тут українську групу. Я хочу висловити подив для вашої праці ізусиль... Я дуже радий, що можу підписати цю проклямацію, в якій говориться про аспірації української нації і я певний, що ці аспірації таки будуть здійснені". Після підписання проклямації представники молодіжних організацій Нуся Пацак та Мирослава Струк передали губернаторові два томи Англомовної Енциклопедії Українознавства, яку видав Торонтський Університет старанням і коштом Українського Народного Союзу.

Посадник Джерзі Ситі підписав Проклямацію Українського Дня

Посадник Джерзі Ситі д-р Пол Джордан підписує проклямацію Дня Української Незалежности в приявності української делеґації. Біля посадника сидить головний касир УНС мгр Уляна Дячук. П'ятий (зліва) о. Антін Радчук, біля нього (зліва) Михайло Вархол, праворуч від них (в окулярах) Володимир Білик і Антін Шаран.

Джерзі Сити, Н.Дж. — У вівторок 16 січня перед полуднем посадник міста Джерзі Ситі — головного осідку УНСоюзу та „Свободи", д-р Пол Джордан, молода енерґійна людина, підписав у присутності працівників Міської Управи та української делеґації Проклямацію, якою проголосив день 22 січня Українським Днем у цьому надгудсонському місті. У Проклямації д-р П. Джордан закликає всіх співгромадян приєднатися до українського Свята незалежности. За його ж вказівкою, у понеділок 22-го січня над будинком Міської Ради буде вивішено, поруч із зоряним американським, український національний прапор.

Українську делеґацію очолювали о. Антоній Радчук з української католицької церкви св. апп. Петра й Павла, представники Відділу УККА Володимир Білик та Антін Шаран, були в складі делеґації М. Вархол, В. Жарський, п-і Люба Легоська, шкільні діти Керол Перун, Наталя Штомпіль, Юрій Микитюк і С. Брагені; Український Народний Союз репрезентувала головний касир п-і Уляна Дячук, були також п-і Ірена Благітка, О. Благітка, П. Фуґа, редактор „Українського Тижневика" Зенон Снилик і від „Свободи" Л. Полтава.

ЗАУПОКІЙНА БОГОСЛУЖБА ЗА СЛ. П. ПРОФ. Є. ВЕРТИПОРОХА

Ню Йорк. — Заходом Головної Ради НТШ і Американського НТШ відправиться заупокійна Служба Божа в церкві ОО. Василіян в Ню Йорку, в суботу, 20 січня ц. р. о годині 9-ій рано. Запрошується всіх членів НТШ та громадянство взяти участь в Богослуженні і тим вшанувати пам'ять покійного Президента Головної Ради НТШ і голови НТШ Канади проф. Є. Вертипороха.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Русифікація в наступі

Вміщені у статистичному щорічнику „Печать СССР в 1971 году", що його видає Всесоюзна Книжкова Палата, підлегла Комітетові друку при Раді Міністрів СССР, дані із підсумків видавничої продукції в СССР пригадують і підтверджують ще один раз факт веденої Москвою в Україні пляново͏ї й безупинної русифікації в такій важливій ділянці, як видавнича продукція. Видатне зменшення кількости видаваних українською мовою книжок і брошур, журналів і серійних видань не є відірваним явищем.

Згідно з підрахунками, зробленими в опублікованій у журналі „Сучасність" (книжка 10 за жовтень 1972 р.) статті Б. Кравцева „Прогресування русифікації в УРСР", зменшування кількости назв видаваних в Українській ССР книжок і брошур при одночасному збільшуванні таких же видань російською мовою почалося ще з 1960-го року. В 1959 році на всіх 6 817 назв було 4 048 українською мовою і 2 628 російською. Але вже з 1960-го року кількість назв українською мовою почала прогресивно зменшуватися при одночасовому збільшуванні назв російською мовою: в 1960 році було 3 844 назви книжок і брошур українською мовою і вже 3 893 російською мовою; в 1963-му 3 321 української назви проти 4 094 російських; в 1966-му 3 021 української проти 4 256 російських; в 1969-му 3 055 українських і 4 622 російських і в 1971 році 3 106 українських проти 4 613 російських, тобто останніх на 1,507 більше, як українських.

Така ж сама ситуація і з періодичними та серійними виданнями, тобто журналами, збірниками, науковими записками, бюлетенями тощо. Кількість таких видань українською мовою почала зменшуватися, починаючи від 1959 року, коли на всіх 502 назви 265 вийшло російською мовою і тільки 237 українською мовою. Таке ж відношення тривало і в дальших роках: в 1962 р. було 187 російською мовою і тільки 159 українською, в 1965 р. 148 російських проти 108 українських; в 1968 р. 245 російських проти 146 українських і в 1971-му році 299 журналів і серійних видань російською мовою і тільки 196 українською. Якщо йдеться про газети, то сповидно газет видаваних українською мовою є більше, алеж їх переважують своїми тиражами поширювані в УССР у мільйонах примірників всесоюзні газети „Правда", „Известия" та інші.

Наведені дані доводять, що заплянован͏е московським режимом для України й інших поневолених народів „злиття націй" не є ніякою видумкою. Це послідовно здійснюваний плян з метою нівеляції поневолених народів і їх повного зруфікування.

Престиж і влада

Два поважні й дуже дбайливі в інформуванні читачів американські тижневі журнали „Тайм" і „Нюзвік" у своїх числах з 15 січня ц. р. подали статті на тему нібн невідхильного зудару між теперішнім 93-ім Конґресом і президентом Ніксоном. Причина: спротив демократичної більшости в обох палатах Конґресу, скріпленої деякими республіканськими законодатцями, проти нібито нехтування президентом Ніксоном прероґатив Конґресу у двох ґоловних справах — грошової політики та вирішування проблеми війни - миру з чужими країнами. Попередній Конґрес схвалив так званий Фонд будови шляхів, Президент опротестував його, як інфляційний, Конґрес відкинув „вето" Президента, але Президент заявив, що все одно не витратить усієї на ту ціль признаної суми. У ділянці закордонної політики — відомо — Ричард Ніксон заскакував Конґрес подорожжю до Пекіну й Москви, бомбардуванням Північного В'єтнаму...

Конфлікт між Білим Домом і Капітолем тягнеться червоною ниткою впродовж історії З'єдинаних Стейтів. Це конфлікт за престиж і за владу. При всій пошані до Конституції — від динамізму й авторитетности осіб у Білому Домі та Капітолі завжди залежало, котра з тих двох керівних державних установ має перевагу у цих ділянках, які найболючіші — бюджетово - фінансовій політиці та відношенні до зовнішнього світу.

Конґрес має владу призначати фонди, але екзекутивна влада мусить дбати, щоб конґресмени й сенатори не піддавалися надто натискові збоку своїх виборців і не схвалювали таких видаткових сум, які сприяли б дефіцитові та інфляції. Знову ж у ділянці закордонної політики Президент не завжди може ділитися з законодатцями всіма довірочними інформаціями і не може нараджуватися з Конґресом, коли треба негайного рішення. Конґрес погрожує спутати свободу рухів Президента, але його право „вета" та розсудливість членів Конґресу гарантують рівновагу сил, взаємну контролю і взаємну співпрацю.

Леонід Полтава

СССР У 1972 РОЦІ

Місяць січень 1972-го року ЦК КПСС розпочинав бучними заявами про „достро͏кове виконання плянів розвитку народного господарства СССР" та обіцянками „ще вищого піднесення рівня життя трудящих нашої країни на порозі 50-річчя створення СССР". За кордоном 1972-ий рік для Москви розпочався з того, що два совєтські студенти вкрали кілька дрібних речей у крамниці в Америці й були затримані поліцією — Гр. Смєлий і Мїраб Курашвілі. Останній виявив бажання залишитися в ЗСА і порізав собі горло й руки на летовищі Кеннеді в Ню Йорку, але 13 січня його втягли силою в совєтський літак. Обох студентів з „культобміну" відвезли до Москви. На 110 мировій Конференції у Відні, Австрія, у справах обмеження атомової зброї СССР не поступався, але всюди проголошував гасла про мир та декляративно виступав за роззброєння. В СССР відбулися на початку року великі арешти дисидентів, у тому в Україні — Чорновола, Свідличного, Дзюби, а в Москві П. Якіра та ін.

В лютому переслано з СССР на Захід листа євангелистів, які вимагали від совєтського уряду пошанування їхніх прав на віру. СССР посилено розбудовував морську фльоту, у зв'язку з чим секретар оборони ЗСА М. Лерд заявив, що ЗСА не допустять до переваги СССР на морі. Совєтська преса виявила стурбованість з приводу запля͏нованих відвідин президентом ЗСА Р. Ніксоном комуністичного Китаю. У кінці лютого з Латвійської ССР дістався на Захід лист, підписаний 17 комуністами, які виступали проти примусового російщення їхньої країни.

У березні лідер новоствореної держави Банґладеш Рахман склав візиту ґенеральному секретареві ЦК КПСС Л. Брежнєву. Московська телевізія передавала в усіх районах СССР антиамериканський пропагандивний кінофільм „Америка весною 1971 року". В партійному офіціозі „Правді" та інших газетах були надруковані матеріяли проти американських радіостанцій „Вільна Европа" і „Свобода". З Латвійської ССР надійшов на Захід лист, зміст якого можна передати висловом: „Рятуйте наші душі!" „Комсомольская Правда" з 10-го березня критикувала комсомол у Латвійській ССР. 20-го березня Л. Брежнєв повідомив: „Ми підходимо до недалеких совєтсько - американських переговорів з ділових і реалістичних позицій". У Москві письменник - дисидент О. Солженіцин написав листа до патріярха Пімена, в якому таврував „диктатуру атеїстів" над Російською Православною Церквою. До ОН передано листа з підписом 17 000 литовців - католиків в обороні їх прав на віру й релігійну практику в Литовській ССР.

Місяць квітень був заповнений закликами пильно засівати й обробляти землю, виконувати норми на фабриках і заводах. Міністерство закордонних справ СССР відмовилось дати візу секретареві Академії Наук Швеції, який мав у Москві вручити Нобелівську нагороду О. Солженіцинові, призначену ще в 1970 р. У березні й квітні московська міліція кілька разів розганяла жидів біля їхньої синаґоги. 20-24 квітня у Москві перебував дорадник президента Р. Ніксона Генрі Кіссінджер, як інформувала західня преса — на запрошення Л. Брежнєва. Напередодні від'їзду президента Р. Ніксона до Москви 400 жидів із СССР передали делегатові Ізраїлю до ОН листа з проханням сприяти їхньому виїздові „з країни соціялізму" та боронити їхні права на власну віру в СССР. В Україні заарештовано знову І. Дзюбу й інших поборників прав людини й народу, а також внучку поета Івана Франка Зиновію Франко, яку згодом випустили і яка виступила з „каяттям" в пресі.

Травень 1972 р. ознаменувався в історії СССР самоспаленням литовського студента в Кавнасі, столиці Литовської ССР, Романа Талянти, та великими демонстраціями в тому місті, які розганяло КҐБ в днях 14-16 травня. 22 травня президент ЗСА Ричард Ніксон підписав у Москві з ґенеральним секретарем ЦК КПСС Л. Брежнєвим та ін. договір про обмеження стратегічного зброєння. У кінці травня Президент із дружиною були в Києві, але їх літак із Москви „запізнився" і тисячі киян втратили нагоду побачити провідника найбільшої в світі вільної держави. Стало відомо про великі закупи зерна СССР у ЗСА.

На початку червня у Литві спалив себе на знак протесту проти совєтської окупації робітник А. Кукавічюс. Надійшла вістка про усунення першого секретаря ЦК КПУкраїни і члена Політбюра КПСС Петра Шелеста з Києва й переведення до Москви на третьорядну позицію одного із заступників голови Ради Міністрів СССР. Різні версії: П. Шелест був занадто гострий супроти ЗСА і супроти проявів української національної думки в Україні; П. Шелест був занадто поблажливий до „українських буржуазних націоналістів". Замість нього наставили функціонера Ол. Ляшка — на становище голови Ради Міністрів УССР, себто „прем'єра" уряду України. У різних „республіках" відбулися десятки судів над дисидентами та над виявленими після майже 30 років по другій світовій війні колишніми поліцаями, з яких у більшості засуджують до розстрілу. У Москві нелегальний „Комітет Граждан" поширював листівки із закликом до страйку та ствердженням, що держава не дбає про робітників, селян і інтелігенцію, хоча на них ЦК КПСС завжди покликається. Академік Андрей Сахаров, голова Комітету оборони прав людини, вимагав створення й затвердження Хартії прав людини в СССР. 25-го червня в українському місті Дніпродзержинському дійшло до десятитисячної демонстрації жителів проти брутальности КҐБ-МВД, коли були вбиті й було розгромлено кілька офіційних будинків. Заворушення відбулися незабаром і в Дніпропетровську.

Місяць липень розпочався в історії СССР з повідомлення, що режим закупив у ЗСА зерна на 750 мільйонів долярів, а всього має закупити на понад 1 мільярд долярів харчів та зерна. Тоді ж СССР погодився повернути частину з велетенської позики — „лендлізу" в часі другої світової війни: Москва одержала від ЗСА допомоги харчами і т. д. на 2,6 більйона долярів, а погоджується повернути щось біля 700 мільйонів долярів. На Кримському півострові розстріляли, як кол. поліцаїв, 4 татар і одного українця. 14 липня ТАСС сповістила, що з Єгипту „відкликано" совєтських військових дорадників „за порозумінням обох сторін" — СССР забрав біля 20 000 своїх військовиків і їх родин, а також різні бази. Головою Верховного Совєту УССР став І. Грушецький. Вийшло нове число підпільного „Українського Вісника".

Серпень був для СССР місяцем невдалих жнив — катастрофічного неврожаю, велетенських торфових пожеж поблизу Москви і в трьох інших областях РСФСР, пожеж в Україні, Білорусі й на Передкавказзі. Всього урожаю мали б зібрати в СССР на 20 мільйонів тонн менше, як передбачали, і це при збільшенні кількости населення. Міністер закордонних справ СССР Громико виступив проти „неавторизованих телевізійних передач" із країн західнього світу, виявляючи тим відношення ЦК КПСС до справжнього культурного обміну між державними народами. 20 000 татар підписали прохання до уряду в Москві, щоб їм дозволили повернутись на їхні рідні землі — до Криму; частину татар заарештували, з-поміж членів делеґації в Москві. Дисиденти в СССР атакували режим Гусака в ЧССР, вимагаючи звільнити із в'язниць чехів і словаків. Чорним морем втекли до Греції й одержали політичний притулок 7 совєтських матросів — українці й литовці. Була оприлюднена невиголошена доповідь письменника О. Солженіцина проти совєтського режиму, який не дає змоги творчо працювати, ані самостійно мислити. Доповідь була призначена на церемонію вручення нобелівської нагороди, якої ще не передано письменникові.

У вересні совєтський чемпіон із шахів Б. Спаський програв американському чемпіонові Боббі Фішерові. Москва заборонила українські написи, поруч із польськими, на польській індустріяльній виставці в Києві — замінили написи на російські. Московські „Известия"

(Закінчення на стор. 4-ій)

Степан Женецький

ПОЛЯКАМ НЕ ВДАЛАСЯ КОЛОНІЗАЦІЯ ЛЕМКІВЩИНИ

Комуністична Польща, одержавши після другої світової війни в подарунок від Москви західні області українських земель — Лемківщину, Надсяння, Холмщину і Підляшшя — всіма силами намагається зробити ці відвічно українські терени польськими. В тій цілі польський комуністичний уряд ревно допомагав Москві переселювати українців з тих українських земель до СССР, а тих українців - автохтонів, що не хотіли переселятися на схід, насильно виселив на західні понімецькі землі Шлезьку, Помор'я і Східньої Прусії. Переселюючи українське населення з тих українських теренів, поляки були поставили собі за ціль:

— позбутися українського населення з тих наших відвічних етнографічних земель;

— розселивши українських виселенців між польським населенням по кілька родин в одному польському селі в 9-ох воєвідствах, ополячити їх і таким чином знищити українську меншину в Польщі;

— заселити ці українські терени польськими колоністами - осадниками і в такий спосіб зробити їх польськими, мовляв, коли на тих українських землях буде польське населення, то вони стануть польськими, і їх тоді вже від Польщі ніхто не відбере.

Проте, минуло 26 років, але ця жорстока й хитра затія полякам не вдалася.

Передусім не вдалися пляни поляків ополячити виселене на понімецькі землі українське населення. З насильно виселених українців не тільки старша ґенерація задержала свою українську національність, але й молоде покоління, народжене вже на чужих землях, міцно держиться українства. Про це свідчать нові еміґранти, які прибули і прибувають з Польщі за океан. Всі ті молоді люди, головним чином уродженці Лемківщини, що прибули до ЗСА і Канади, це свідомі українці, що добре говорять рідною мовою.

До сказаного вище треба додати, що велика частина насильно виселеного на понімецькі землі українського населення, вже повернулась на українські терени. На Холмщину і Підляшшя виселені українці повернулися майже в цілості; натомість поворот українських виселенців на Лемківщину і Надсяння польські власті утруднюють.

Ще гіршої невдачі зазнала друга половина польського пляну — заселити українські терени Лемківщини, Надсяння, Холмщини і Підляшшя польськими колоністами. У виконанні цієї другої половини пляну поляки натрапили на несподівані труднощі, і то там, де того ніяк не сподівалися: немає охочих польських осадників колонізувати ті українські землі! Польський комуністичний уряд намагається всякими способами привабити польських селян на ті українські терени — дає майже задарма землю, уділяє високі довгореченцеві, а насправді беззворотні позики на заґосподарювання тих земель та інші полегші, але не може знайти охочих, щоб там поселялися.

Польський журнал, присвячений селянським справам „Вєсь Вспулчесна" (Сучасне село) в грудні 1967 року писав, що в роках від 1959 до 1965 держава приготовила для користування польськими колоністами на Лемківщині 5.100 господарств. На запрошення уряду, щоб польські селяни поселялися на тих господарствах, зголосилося... 870 охотників, з-поміж яких значне число пізніше відмовилося.

Заманювання колоністів на українські землі відбувається в той спосіб, що польський уряд організує в ті терени безплатні прогулянки польських хліборобів. Та й це не помагає: поляки не хочуть іти на ті, пограбовані від українців землі. Ба, що більше: багато польських колоністів, які там поселились, по кількох роках попродали ті господарства українським поселенцям чи замінялися з ними за їхні господарства на польських по - німецьких землях.

Через п'ять років після того, що писав журнал „Вєсь Вспулчесна", виявляється, що на Лемківщину, чи як поляки називають її „Бєщади", переселилося ще менше польських осадників, як це подав польський урядовий журнал.

До наших рук потрапив польський еміґраційний журнал (видерті дві сторінки, на яких не позначено назви журналу ані дати видання), який твердить, що з кінця 1972 року варшавський уряд подає неправду про стан польських колоністів - осадників в Бєщадах, бо на ділі з колонізацією Лемківщини куди гірше.

В статті „Баламутства крайової (польської) преси о осадництві в Бєщадах" цей журнал пише: „Щоденник „Жицє Варшави" містить листа читача про фальшиві відомості відносно польського осадництва в Бєщадах. Від років, читаємо там, появлялися у варшавській пресі інформації про ведену режимом колонізаційну акцію. З подаваних чисел можна було припускати, що принаймні кілька тисяч молодих селян (польських) поселилося на тих теренах.

„Жицє Варшави" „приґадало", що в „початковому періоді колонізації в Бєщадах давано землю кожному (полякові), хто зґолосився. Цей щоденник подав, що в часі останніх 4-ох років поселилося в Бєщадах 214 (польських) родин. „Ці „баламутні вістки", пише далі цей польський еміґраційний журнал, заперечує в листі до редакції „Жицє Варшави" якийсь Роман Ізбіцький.

„Також в останній статті п. з. „Земля для молодих", — пише Ізбіцький, — в „Жицю Варшави", говориться про колонізацію господарки, правдоподібно в Бєщадах, а конкретно про 214 селян в повіті Устрики Долішні... Тим часом не начисляться стільки тих селян (поляків) на цілих Бєщадах, то значить в трьох повітах: Устрицькім, Ліськім і Сяніцькім.

„У згаданій статті, — стверджує далі Ізбіцький, — названо 8 місцевостей, правдоподібно бєщадських, де можна купити колонізаційні ґрунта. Насправді ті місцевості лежать від Бєщад за 25-60 кілометрів на північ.

„Також цілком безглуздою є інформація в згаданій статті („Жицє Варшави"), нібито татранські польські випасачі худоби (бацове) одержали в 1960 році в Устриках Горішніх, Волосатому і Берегах Горішніх 600,000 гектарів як терени замінні за їхні господарства, зайняті на татранський народний парк. „Якщо б, — пише він, — узяти цю інформацію за правдиву, то виявилося б, що віддано бацам усі в Бєщадах гори, ліси, ріки і долини, а до того ще й додано їм щонайменше 5 сусідських повітів".

З цього ясно бачимо, що навіть самі поляки з Польщі підтверджують факт, що колонізація Лемківщини і Надсяння не вдалася.

Постає питання: чому польські колоністи, не зважаючи на те, що польський уряд дає їм такі добрі можливості, не поспішають поселюватися на українських землях, а ті, що поселилися — тікають? Відповідь на це питання ясна: тому, що бояться.

Польські колоністи не хочуть поселятися на тих землях, бо знають, що вони не польські. Польські селяни знають, що раніше чи пізніше український народ ті землі від Польщі відбере і прожене з них усіх зайд. А переконує їх у тому найвимовніший факт, що після другої світової війни всі поляки мусіли забратися з тих

(Закінчення на стор. 3-ій)

УКРАЇНСЬКИЙ ВІСНИК

ВИПУСК VI

Березень 1972

(16)

„Как остро запахло человечиной!" І І. Дзюбу після цього всього ще досі не колесували, не розстріляли, не замурували на 25 років у кам'яний мішок?!

Ні, що б хто не говорив, а наші каральні органи стали набагато демократичнішими, льояльнішими і навіть незрозуміло поступливими до таких страшних ворогів, ніж були за часів Ягоди, Єжова і Берії. Десятої долі написаного тоді вистачило, щоб людина зникла в небуття. Полторацькому, Хінкулову і їм подібним літературним донощикам не потрібно було аж так багато страшних слів, щоб добитися відчутного результату.

Не дають Вам спати їхні лаври, Богдане Стенчук!

Але, крім підвищеного гонорару від видавництва як „солідному досліднику", не усміхається Вам ніяка інша винагорода.

Крім, хіба, незваги народної!

Ці зауваження вже були написані, коли я випадково дізнався кілька цікавих речей.

По-перше, знайшлися розумні люди і буцім то не випустили Вашого „серйозного дослідника" за кордон. Аби не ганьбитися перед світом. Але натомість розіслали Вашу брошурку в деякі партійні організації, аби мобілізувати їх проти „гідри націоналізму" (вчинили за принципом: на тобі, небоже, що людям не гоже).

По-друге, я почув таке, чому не хочу вірити і вважаю очевидним наклепом. Буцім то Вас як такого не існує. Ніби немає в природі ніякого Богдана Стенчука, конкретної людини з своїми руками, ногами, своєю головою і своїм розумом. Буцім то навіть не псевдонім якоїсь конкретної людини, а назвисько, яке придумала для себе за співзвучністю з одним гарним англійським словом*) (бо ж українські еміґранти, для яких Ви писали, добре знають англійську) ціла група людей.

Я, однак, у це не вірю. Не вірю, щоб отакий категоричний тон, отакі серйозні політичні звинувачення міг собі дозволити НІХТО, щось таке, що не відповідає за свої слова і в чого не можна запитати. Очевидно, все це — зловорожа вигадка.

Ще й тому дуже прошу, якщо не відповісти мені по суті, то бодай обізватися. Ці нотатки висилаю на адресу Товариства культурних зв'язків з українцями за кордоном, яке Вас друкувало.

А найкраще нам було б зустрітися і за чашкою кави подискутувати. Живий контакт все-таки... Якщо Ви читали Полторацького, то не вірте, що я прийду на цю зустріч з ножем, аби завдати Вам „тілесних ушкоджень".

ЩЕ РАЗ ПРОШУ: НЕ ВІРТЕ ДУРНЯМ!!!

Вячеслав Чорновіл
Березень 1970 р.

ФАКТИ — ЦЕ І Є ДОКАЗИ

Ми не читали твору Дзюби „Інтернаціоналізм чи русифікація?", але стаття Дмитерка у „Літературній Україні" і брошура Стенчука обвинувачують Дзюбу у перекрученні фактів, ревізіонізмі і т. п.

Не знаємо, чи де в історичних документах записано, але в нашій пам'яті є чимало фактів, бодай про них не згадувати.

Відомий усім історичний факт возз'єднання Західної України з Радянською Україною, а ось деталі цього факту, про які розповідають учасники возз'єднання.

Частини Радянської Армії прийшли, оточили село, за списком викликали активістів села, посадили в вагони і відправили в... Сибір. І таких приречених десятки тисяч. Забирали, висилали і грамотних і неграмотних, селян, міщан, інтелігентів, які колинебудь, денебудь висловлювали сумнів щодо потреби возз'єднання.

Вивіз українців до Сибіру породив певний опір, посилив дії так званих бандерівців, якими сьогодні лякають „східняків".

На початку війни „возз'єднаним" у Сибіру українцям дозволили вступати до діючої армії і боротись проти поневолювачів.

Оскільки ці українці історично були підданими Польщі, вони й пішли до польської армії і, разом з радянськими військами, дійшли до Берліну.

Після війни вертатись на батьківщину, в села, звідки їх забрали до Сибіру, їм не вільно було. Вони залишились в Польщі або поповнили ряди бандерівців.

Після закінчення війни возз'єднаних в Сибіру українців „реабілітували" і дозволили переселитися з Сибіру в Саратовську область (не в Україну, а в Саратовську область!).

Другий факт. У вищих та середніх навчальних закладах на Україні навчають тільки російською мовою. Підготовлені кадри спеціалістів ідуть на виробництво, в установи і всю роботу ведуть російською мовою. Тому-то в містах не чути української мови.

Ось приклад: один з Інститутів Академії Наук УРСР всю роботу веде російською мовою. Там існує тверда норма: наукову дисертацію треба писати російською мовою, бо як напишеш по-українськи, то її не затвердять, бо це ж ознака „українського буржуазного націоналізму". З числа сотні співробітників Інституту один-два (вихідці з Західної України) розмовляють між собою рідною українською мовою. Їх інакше не називають тільки „бандера", „бандерівці".

Той же процес „інтернаціоналізму"!

Академія Наук УРСР через своє видавництво „Наукова думка" видає твори з математики, фізики, хімії та інших точних наук тільки російською мовою. Для „домашнього вжитку" видають по-українськи твори з української мови, літератури, історії.

Подивимось каталог видань на 1970 рік. „Физико-математическая и техническая литература" планується тільки російською мовою. Правда, в 1969 році з 132 наукових творів видано російською мовою 129 і українською — 3, тобто російською 98%, українською — 2%. Один з цих трьох творів — це „Математичні лекції Феофана Прокоповича — вченого петровської епохи" (1681-1736). Це лекції, які Феофан Прокопович прочитав у 1708 році в Київській Академії. Як бачите, 250 років тому у Києві в вищій школі читали лекції українською мовою.

Інші видавництва України — будівельні та подібні — тож друкують російською мовою.

Про жахливий стан з виданням наукових творів українською мовою свідчить „Книга-довідник", видана в Москві в 1961 році: „Вопросы организации и методики научно-технической информации и пропаганды". У табличці цієї книги „Удельный вес научно-технико-информационных материалов, издаваемых на языке союзных республик" — за числом виданих національною мовою матеріалів на першому місці стоїть Литовська Республіка, яка, при населенні 2,3 мільйона, у 1960 році видала 1 174 видавничих аркуші, з яких литовською мовою є 1 057 аркушів, або 90%.

Далі йдуть інші республіки Союзу. І на останньому місці в таблиці стоїть Українська Республіка, яка, при населенні 42 мільйони, видала тільки 510 видавничих аркушів, а з них українською мовою 102 аркуші, або 20%. Отже 90% і 20%!

(Продовження буде).

*) Стенч (англ.) — сморід.

УСЯ ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА ХАРИТАТИВНУ АКЦІЮ ЗУАДК!

Пожертви вплачати: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
1321 W. LINDLEY AVE. PHILADELPHIA, Pa. 19141

ПОЛЯКАМ НЕ ВДАЛАСЯ КОЛОНІЗАЦІЯ ЛЕМКІВЩИНИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

українських земель, які лежать на схід від рік Сяну-Бугa — з Галичини, Західньої Волині і Західнього Полісся. Вагатьом українцям, що були на відвідинах у Польщі, польські колоністи на Лемківщині і Сяніччині говорили: „Ми знаємо, що як настане зміна, то мусітимемо з ваших земель забиратися".

Завдання української еміграції у вільному світі, а в першій мірі українських вихідців з Лемківщини, Надсяння, Холмщини і Підляшшя — посилювати цей страх серед польських колоністів і кандидатів на колоністів. А посилюватимемо цей страх серед них, коли при кожній нагоді — на всіх наших конвенціях, з'їздах, зустрічах, маніфестаціях, зборах — будемо ухвалювати відповідні резолюції і голосно заявлятимемо, що Лемківщина, Надсяння, Холмщина і Підляшшя були, є і будуть українськими; що ті землі подарувала полякам Москва проти волі українського народу; і що коли український народ відновить свою незалежну державу, тоді він ті землі від Польщі відбере і приєднає до України, а всіх польських зайд прожене.

АЛЬМАНАХ-АДРЕСАР „Українського Слова" РОЗХОДИТЬСЯ ПО ВСЬОМУ ВІЛЬНОМУ СВІТІ

Видавництво „Українське Слово" в Парижі почало підготову Альманаху - Адресаря, що появиться весною 1973 року. У цьому виданні велику увагу присвятиться справі, що досі у нас занедбана: уможливлення зв'язку між українцями та українськими установами, організаціями й підприємствами.

Оцим запрошуємо Вас до вміщення Вашої адреси у нашому Адресарі, що розійдеться дослівно по всьому світі.

Пропонуємо дві можливості:

1. БЕЗКОШТОВНЕ вміщення Вашої адреси, тільки за кошти закупу одного примірника Альманаху-Адресаря по ціні: в Европі — 20 фр. (або рівновартість в місцевій валюті), за океаном — 5 дол.

Тоді оголошення виглядало б так:

Ім'я, прізвище — професія (або фірма), адреса, телефон.

2. Платне оголошення Вами запропонованого тексту. Ціни оголошень:

1 стор. в двох кольорах	$110.00
1 стор. звичайним друком	55.00
½ стор. звичайним друком	35.00
¼ стор. звичайним друком	25.00

Оплату слід внести при замовленні на адресу:

LA PAROLE UKRAINIENNE ALMANACH
3, Rue du Sabot, Paris (6), France

Оголошення приймаємо до половини лютого 1973 р.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР-АЛЬМАНАХ НА 1973 РІК

(РІК ВИДАННЯ ЧЕТВЕРТИЙ)

появився з різнородною актуальною церковною тематікою.

Статті понад 20 авторів творять зміст таких розділів:

- Сучасне положення Української Католицької Церкви;
- За збереження наших духових, обрядових і канонічних особливостей;
- Князі Церкви і Народу;
- Поміісність на низах;
- Справа духовних покликань;
- Молоді пишуть;
- У світі поезії, краси і розваги

Багатобарвна обкладинка з репродукцією образу Покрова Пресвятої Богородиці, роботи арт.мал. Михайла Дмитренка (з хоругви Сестрицтва при парафії Святих Володимира й Ольги в Чикаго). Альманах багато ілюстрований, має 176 сторінок друку. Видавництво Братства Святого Андрея.

Замовлення слати на адресу:

BRATSTWO SW. ANDREJA
2247 West Chicago Ave. Chicago, Ill. 60622, USA

ЗБІРКА НАЦІОНАЛЬНОГО ДАТКУ УККА ПЕРЕВИЩИЛА СТО ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

$1,974.50, напевно доповнить ще ту суму і перейде $2,000.00.

Більше, як $1,000.00 зібрали Відділи: Бостон, Йонгставн, Вашингтон, Балтимор, Пассейк-Кліфтон, Ню Бронсвик-Бавнд Брук, Виллиментик, Ютика, Західня Пенсильвенія із Відділом в Піттсбургу.

Разом 22 громади зібрали на УНФонд $1,000.00. Останніх 28 громад зібрали по $300.00 або більше. Є то громади з малим числом українського населення і звичайно в них платність є майже поголовна, порівнюючи з великим числом українського населення у великих містах.

Великий успіх у збірці завдячуємо Управам згаданих Відділів УККА, що доложили труду і праці у збірковій акції.

Понад 50 громад із меншим українським поселенням прислали свої збірки, але вони не могли осягнути суми $300.00 і тому їх не внесено до того списка.

Подаючи цей наш звіт на тому місці, від імені Екзекутиви Українського Конгресового Комітету Америки, висловлюємо велике признання всім головам Відділів УККА, референтам збірки та збірщикам, що жертвенно трудилися в збірковій акції. Без їхньої співпраці не було б цьогорічного успіху. Мусимо зважити, що в 1972 році була переведена велика збірка на Українські Студії в Гарварді, на яку наша Громада зложила майже мільйон долярів — нечувану суму в збірках не тільки української національної групи в ЗСА, але й інших національних груп, поза жидівською. Жертвенність українців в Америці була і є дуже щедрою, коли задум є сприємливий для Громади. Це доказав 1972-ий рік!

Вступаємо в цей новий, 1973 рік, з новими плянами, схваленими на XI Конгресі УККА. Вступаємо з твердою настановою їх виконати. До того нас зобов'язують ті жертводавці, які вплатили добровільно свій Національний Даток. Всім жертводавцям виносимо нашу сердечну подяку.

За Екзекутиву УККА
Уляна Дячук, касир
Іван Базарко,
екзекутивний директор

В ТРЕТЮ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ мого Найдорожчого, Незабутнього СИНА

сл. п. піяніста проф. Любомира Горницького

будуть відправлені

ПОМИНАЛЬНІ СЛУЖБИ БОЖІ в ЦЕРКВАХ:

Церква СВ. СЕРГІЯ і ВАКХА в РИМІ, 19-го СІЧНЯ 1973 р., відправить Його Блаженство наш Верховний Архиєпископ Кардинал ЙОСИФ СЛІПИЙ;

Церква СВ. ЮРА в НЮ ЙОРКУ, 20-го СІЧНЯ 1973 р. о год. 9-ій рано;

Церква СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ у НЮАРКУ, Н. Дж., 21-го СІЧНЯ, о год. 10:30 ранку.

Про молитви просить

МАТИ, РОДИНА, ПРИЯТЕЛЬ

В пам'ять

ЛЮБА ГОРНИЦЬКОГО

складає 50.00 долярів
на Фонд Кардинала Сліпого

МАРІЯ ФОРОСТИНА

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ, НЮ ЙОРК
П'ятниця, 26 січня 1973 р.

КОНЦЕРТ
Співають „Соловейки"
Вокальне тріо СУМА, Філядельфія, Па.

МИСТЕЦЬКИЙ КЕРІВНИК — проф. Зоя Маркович

З глибоким смутком повідомляємо Українське Громадянство, що в понеділок, 15-го січня 1973 року у Вашингтоні, після довгої і тяжкої хвороби упокоївся у Бозі на 71-му році свого життя

Професор, Доктор ОЛЕКСА ІВАНОВИЧ

ПОВСТЕНКО

дійсний член УВАН і НТШ.

ПАНАХИДА по Покійному — у вівторок, 16 січня, о 8-ій год. веч. в похоронному домі Hines-Rinaldi, 11800 New Hampshire Avenue, Silver Spring, а також у середу, 17 січня, о 8-ій год. веч. в Українській Православній Церкві св. ап. Андрія Первозванного у Вашингтоні, Д.К.

ПОХОРОН відбудеться у четвер, 18-го січня 1973 р. о 11-ій год. дня на цвинтарі у Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

дружина АНАСТАСІЯ
син ЮРІЙ з дружиною ВАЛЕНТИНОЮ
внучка ТАМАРА
і ВІРА ШВЕЦЬ

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИЙ КЛЮБ, РОЧЕСТЕР, Н. Й.
та
УКРАЇНСЬКИЙ „ВЕСТ САЙД" КЛЮБ, РОЧЕСТЕР, Н. Й.
— влаштовують —

„ГАРВАРДСЬКИЙ ВЕЧІР"

дня 27-го січня 1973 року, в годині 8-ій вечора
в залі Українсько-Американського Клюбу
при вулиці 292 Гадсон, Рочестер, Н. Й.

- Дві відомі оркестри: „НІЧНА МЕЛЬОДІЯ" та „ЕХО" пригравати́муть безупинно до танців, цілком безкоштовно!
- У програмі вечора виступить також танцювальна група „ЧЕРЕМОШ".

СМАЧНИЙ БУФЕТ! ГАРЯЧІ ТА ХОЛОДНІ НАПИТКИ!

Столики можна резервувати телефонічно у таких панів:

Василь Гуссар — 232-9581 Мирослав Благий — 266-9441

ВВЕСЬ ДОХІД ПРИЗНАЧЕНИЙ НА ФОНД КАТЕДР УКРАЇНОЗНАВСТВА!

ЗМАГУНИ КОПАНОГО М'ЯЧА!

- Чудова нагода для змагунів копаного м'яча. Алябамський Університет в Гантсвілі потребує ДОБРИХ ЗМАГУНІВ. Залишилося чотири стипендії. Чудова нагода на безкоштовне навчання.
- Одна з найкращих дружин ЗСА. Почалася програма медичної школи. Золота нагода вступу на медицину. Одинокий університет півдня, в якому викладається українська мова. Пишіть негайно:

Dr. Ostap Stromecky, Prof. of Slavic Languegse and Literatures
University of Alabama in Huntsville
Huntsville, Alabama 35807

У глибокому смутку ділимося сумною вісткою з Приятелями та Знайомими, що 21-го грудня 1972 р. на Сибірі, упокоїлась в Бозі на 78-му році многострадального життя наша Найдорожча МАМА

бл. п. ОЛЕКСАНДРА з ТВАРДІЄВИЧІВ БАБІЙ

вдова по бл. п. о. ВОЛОДИМИРОВІ, колишньому пароxові Пустомит, коло Львова та ісповідникові віри Сибіру.

ЗАУПОКІЙНІ БОГОСЛУЖЕННЯ

відправляться:

НЕДІЛЯ, 21-го СІЧНЯ, о год. 12-ій дня в Церкві св. ап. ПАВЛА в РАМЗІ, Н. Дж.

ПОНЕДІЛОК, 22-го СІЧНЯ, год. 8-ма ранку в Церкві св. І. ХРЕСТИТЕЛЯ, ВИПАНІ, Н. Дж.

НЕДІЛЯ, 11-го ЛЮТОГО, год. 12-та дня в Церкві св. ЮРА в НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

Просимо про ласкаві молитви за Душу Покійної.

Горем прибиті:

БОГДАН — син з дружиною МАРІЄЮ

ЯКЩО НЕ МИ — ТО ХТО?

В ОБОРОНІ ЗАСУДЖЕНИХ В УКРАЇНІ

СМОЛОСКИП

„Смолоскип — Організація Оборони Людських Прав в Україні" видав чотири ілюстровані, англомовні памфлети про засуджених українських діячів:

1. „Суди в Україні — 1972" (матеріяли про 23-ох засуджених діячів, 10 стор.);
2. „Валентин Мороз" (12 стор.);
3. „Юрій Шухевич")6 стор.);
4. „Ніна Строката-Караванська" (6 стор.).

Дальші памфлети в серії „Політичні в'язні в СССР" — підготовляються.

Крім цього „Смолоскип" видрукував протестні листи-заяви, під якими слід збирати підписи серед вчених, університетських професорів, письменників, суспільних і політичних діячів.

Закликаємо відділи УККА і КУК-у, жіночі, студентські, молодіжні і професійні організації масово розповсюдити ці матеріяли по школах, університетах, серед чужинного світу та протягом січня, лютого і березня 1973 р. збирати підписи під спеціяльними заявами в обороні українських діячів по всіх країнах світу.

Всі петиції і заяви будуть доведені до відома якнайширших кругів чужинецького світу, до міжнародних організацій, урядів держав та Об'єднаних Націй.

Всі матеріяли (памфлети, заяви-протести, інформації) „Смолоскип" висилає зацікавленим організаціям і особам, які пришлять замовлення, виповняючи нижню частину цього заклику.

СМОЛОСКИП —
Організація Оборони Людських Прав в Україні

. . . .

До „СМОЛОСКИПУ"
SMOLOSKYP
P.O. Box 6066, Patterson Sta., Baltimore, Md. 21231, U.S.A.

Прошу вислати мені (нам) такі англомовні памфлети: 1. „Засуди в Україні — 1972" (подати кількість) .... 2. „Валентин Мороз" ....
3. „Юрій Шухевич" ...... 4. „Ніна Строката" ......

Просимо вислати також ...... (подати кількість) протестних заяв і петицій.

Адреса: ....

....

ГРОМАДСЬКИЙ КОМІТЕТ в ЙОНКЕРСІ
запрошує на відзначення

САМОСТІЙНОСТИ і СОБОРНОСТИ УКРАЇНИ (1918 і 1919)

В понеділок, дня 22-го січня посадник міста Йонкерсу відчитає ПРОКЛЯМАЦІЮ УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ та піднесення Українського прапора на щоглі біля місцевого ратуша.

Початок о год. 10-ій рано. Збірка учасників о год. 9:30

В неділю, дня 28-го січня 1973 року
— відбудеться —

СВЯТОЧНА АКАДЕМІЯ

Початок о год. 4-ій по пол.
в УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ ДОМІ
301 Палісайд Евеню, Йонкерс, Н. Й.

В ПРОГРАМІ ВЕРУТЬ УЧАСТЬ:

Доповідь — п. Остапа Вишника; виступ артиста львівської опери п. Лева Рейнаровича, виступи молоді Юнацтва СУМА і Станиці Пласту.

Віримо, що Українське Громадянство візьме численну участь у відзначуванні згаданих Річниць.

КОМІТЕТ
ОБ'ЄДНАНИХ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ
м. НЮ ЙОРКУ
ВІДДІЛ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ
— ВІДЗНАЧАЄ —

в неділю, 21-го січня 1973 року, година 4:00 по пол.
в залі FASHION INSTITUTE, 225 West 24th St., N.Y.C.

СВЯТО САМОСТІЙНОСТИ і СОБОРНОСТИ

ПРОГРАМА:

Відкриття — адв. Р. Гуглевич. Проклямація Українського Дня — губернатора стейту Н. Рокефеллера і мейора міста Дж. Ліндсея — адв. М. Пізнак. Святочну промову виголосить д-р Вол. Базарко.

У МИСТЕЦЬКІЙ ЧАСТИНІ:

Хор „ЖАЙВОРОНКИ" Осередку СУМА в Ню Йорку, під диригентурою інж. Р. Степаняка; Солістка Г. Андреадіс — меццо-сопрано; Деклямація — Вибір із поезій О. Олеся — студентка Н. Голюка (СМС).

Того ж дня в усіх українських церквах Ню Йорку будуть відправлені

УРОЧИСТІ СЛУЖБИ БОЖІ
В НАМІРЕННІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

В церкві св. Юра в Ню Йорку, о год. 12-ій в полудне.

До участи у святкуваннях запрошуємо українські Молодечі та Комбатантські організації і все Українське Громадянство.

Квитки вступу в передпродажі: АРКА, ЕКО, СУРМА і „САМОПОМІЧ".

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у США
з глибоким жалем повідомляє про смерть
12-го січня 1973 року

Проф. Д-ра ЄВГЕНА ВЕРТИПОРОХА

Голови Головної Ради Наукового Т-ва ім. Шевченка.

Родині Покійного і Науковому Товариству ім. Шевченка висловлюємо глибоке співчуття.

УПРАВА АКАДЕМІЇ

Т-ВО УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ АМЕРИКИ
ВІДДІЛ НЮ ЙОРК

висловлює своє глибоке співчуття
ВШ. Дружині і Родині Покійного

Інж. АНДРІЯ ВОЛОСЕНКА

довголітнього члена Товариства,
який упокоївся в суботу, 13-го січня 1973 року
в Ню Йорку, Н. Й.

СССР У 1972 РОЦІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

тя" з 3-го вересня скритикували Конференцію ВАКЛ — Світової Антикомуністичної Ліги, що відбулася у Мехіко. СССР дістав дві морські бази в Сирії. Московська преса заатакувала голлістів і соціялістів у Франції за їх вимоги гуманного відношення до дисидентів у СССР. Французький столичний „Ле Монд" відповів гострою протиатакою. У Грузинській ССР викинули „на власне прохання" першого секретаря ЦК комуністичної партії Грузії і кандидата в члени Політбюро КПСС В. Мжаванадзе, призначили покірного партійця Е. Шеварнадзе.

Жовтневі події: погіршення харчової ситуації в ССР, наростання економічної кризи, суди й репресії в УССР, БССР та в балтійських „республіках" і в совєтській Азії. На Захід втік із родиною дириґент Київської опери ім. Т. Шевченка Володимир Колесник; на вказівку „згори" в Києві усунули Ф. Овчаренка й поставили на місце секретаря ЦК комуністичної партії УССР русифікатора та службовця КҐБ Валентина Маланчука. СССР і ЗСА підписали ратифіковані грамоти про обмеження стратегічної зброї. Вашинґтон запротестував проти обмеження рухів журналістів у СССР, заборонив совєтським журналістам подорожувати без дозволу до інших міст на території Америки. В СССР закінчують будувати перший літаконосець, який буде спущений на воду в 1973 році. Хворого політв'язня Валентина Мороза перевезли з Володимирської тюрми в Україну, де були заарештовані поет Василь Стус, культурний діяч Михайло Осадчий та ін.

Місяць листопад. У кацеті в Мордовії помер 4-го листопада під ножем хірурга відомий дисидент, письменник Юрій Ґалансков. За даними на Заході, Москва зібрала вздовж кордону з комуністичним Китаєм мільйон війська. У ЗСА залишився фізик д-р Валерій Чалідзе, представник Комітету оборони прав людини в СССР, бо представники амбасади СССР у ЗСА відібрали в нього совєтський пашпорт. Голова Комітету акад. Сахаров вимагав у Москві масової амнестії для політичних в'язнів з нагоди 50-річчя створення Совєтського Союзу. В Українській ССР відбулися 12 судових процесів від місяця червня: 6 у Києві, 5 у Львові, 1 у Луцьку, про що повідомила „Хроніка поточних подій" ч. 27. У Львові засудили на 3 роки поета Ігоря Калинця, в'язнів вивозили з України на північ.

Грудень 1972 року — заклик ЦК КПСС швидше працювати, брати й виконувати „соціялістичні зобов'язання"... збільшити вільний обмін ідеями та людьми з СССР. Генсек Брежнєв у своїй промові визнав, що совєтська економіка відстає. Верховний Совєт СССР затвердив плян економічного розвитку СССР на 1973-й рік, котрий віддзеркалив економічну кризу, з якою прийшов СССР до 50-річчя. На офіційних святкуваннях 50-ої річниці, як Брежнєв, так і інші промовці твердили, що в СССР розв'язане національне питання, що СССР — це зразок для інших народів, а „комунізм — мета всього людства". У кінці грудня совєтський уряд повідомив, що з тих громадян, які заробляють 70 рублів місячно, держава не стягатиме прибуткового податку. У Москві прийнято для вистав антиамериканську п'єсу Є. Євтушенка „Під покровом статуї Свободи". У Москві створили новий орден під назвою „Орден дружби народів" — для тих, хто працює в користь „справи зближення соціялістичних націй"; нову бляшку будуть видавати й чужинцям, які особливо прислужаться Совєтському Союзові.

Закінчився 1972-ий рік в СССР новими масовими переслідуваннями вірних різних віровизнань, виступами преси проти „антикомуністів за кордоном", зокрема проти „українських буржуазних націоналістів", а також заявами представників ЦК КПСС, що відзначування 50-річчя з часу створення СССР стало „святом для всієї плянети".

АВТОМАТИЧНА ПОШТА У РІВНОМУ

Перший на всю Україну поштовий автомат відкрито після нового року у м. Рівному. Московські „Ізвєстія" з 10-го січня пишуть: „Всі поштові операції виконують у цьому відділі автомати. Звідси можна потелефонувати безпосередньо й відразу ж до Києва, Львова, Житомира й ін. міст області й республіки. Автомати приймають рекомендовану пошту, продають значки, конверти, машина сама штампує листи і видає посвідки-квитанції. Електричний кіоскер продає газети".

Богдан Футала розповідає про працю і пляни Світової Управи ТУСМ

Джерзі Сіті. — Товариство Української Студіюючої Молоді ім. Міхновського (ТУСМ) належить до найактивніших українських студентських ідеологічних організацій. Українське громадянство в ЗСА, Канаді та в інших країнах мало змогу спостерігати діяльність цього товариства, зокрема, коли йшлося про оборону прав української людини і українського народу в Україні та про оборону доброго українського імени в країнах нашого поселення. У вересні м. р. відбувся 13-ий Світовий Конґрес ТУСМ, на якому обрано нову управу, яку очолив молодий студент з Чикаґо, Богдан Футала. Чотири місяці часу ледве чи достатні, щоб дати оцінку праці нового світового проводу ТУСМ, але про пророблену працю і про пляни на майбутнє можна вже дещо сказати на основі розповіді голови Світової управи ТУСМ, який в понеділок 15-го січня відвідав „Свободу" та свою розповідь ілюстрував різними документами, матеріялами і фотографіями.

Богдан Футала

Ладнання зв'язків з крайовими управами і організаціями фондів

„Нашим першим завданням було встановити якнайтісніші контакти з низовими клітинами ТУСМ, з крайовими і молодіжними організаціями" — почав свою інформацію Б. Футала. „Не менше важливою справою, якій ми мусіли відразу присвятити увагу, — це була справа фінансів, без чого не можна було й думати про наладнання праці в канцелярії. В самих студентів грошей не так багато, щоб вони могли з власних фондів фінансувати якісь поважніші імпрези. З цим ми мусіли звернутися до наших громадських установ та нашого громадянства".

Упродовж перших двох місяців Світова управа успішно впорядкувала питання зв'язків, а звернення до громадянства дало сподівані наслідки щодо забезпечення товариства у найконечніші фонди. В новому осідку централі ТУСМ в Чикаґо зорганізовано власну канцелярію, члени управи почали працювати над реалізацією намічених на Конґресі плянів.

Першим конкретним виявом діяльности Світової управи ТУСМ було опублікування Інформаційного бюлетеню, з допомогою якого доведено до відома членства ТУСМ в поодиноких країнах постанови Конґресу і пляни праці управи. Великою допомогою в праці Світової управи був той факт, що діяльність Крайової управи ТУСМ в ЗСА (головою Олесь Черінь) розвивалася нормально. На початку листопада відбулися збори ТУСМ Арґентини, де головою обрано д-ра Ярему Таурадзького. Відновлені були контакти з студентами в европейських країнах та почалися заходи, щоб впорядкувати відносини на відтинку ТУСМ в Канаді.

Попри стисло організаційну роботу, Світова управа наладнала зв'язки з ЦЕСУС-ом, а також у співпраці з управою ТУСМ в ЗСА почала плянувати широко закросну акцію на зовнішньому відтинку по лінії оборони прав України. В тому ж самому часі підготовано становище ТУСМ до відомого листа кардинала Війо, яке доведено до відома усій ієрархії Української Католицької Церкви, опротестовуючи порушування Ватиканом прав Української Католицької Церкви.

Програма праці на найближчі місяці

Не послаблюючи праці на організаційному відтинку, Світова управа ТУСМ заплянувала декілька завдань ширшого порядку. В першій мірі йдеться тут про влаштування в більших місцевостях ЗСА та Канаді громадських зібрань з панелями, присвяченими зясуванні положення в Україні, використовуючи для того допомогу Сеньйорату ТУСМ. Разом з цим є у підготовці, також у співпраці з Сеньйоратом ТУСМ, конференція, на якій будуть обмірковані найважливіші проблеми української діяспори. Для відзначення 40-річчя голодової облоги України, управа запропонувала Українському Вільному Університетові підготовити спеціяльний семінар в Мюнхені з участю студентів з ЗСА і Канади. З допомогою управи ТУСМ в Арґентині готується збірка матеріялів для відзначення 100-річчя з дня народин патрона Т-ва — основоположника українського націоналістичного руху Миколи Міхновського.

Щоб зорієнтуватися в поглядах і бажаннях української студіюючої молоді, Світова управа плянує перевести статистичне обслідування, яким буде охоплено наших студентів в різних місцевостях і країнах. Запитник приготовляє академічний дорадник Світової управи проф. Д. Штогрин. В пляні є також відвідини членами Світової управи тусмівських осередків в окремих країнах.

ТУСМ і українське громадянство

За словами Богдана Футали, ТУСМ зможе виконати прийняті на себе обов'язки на відтинку української студіюючої молоді і на загальногромадському при передумові, коли матиме повну моральну і матеріяльну підтримку українського громадського загалу. Світова управа має плян постійно інформувати українське громадянство про свою працю і свої пляни, користуючися допомогою української преси, де будуть публікуватися тусмівські „сторінки". В половині грудня м. р. така сторінка „Голос ТУСМ" появилася в газеті „Українське слово" в Арґентині. Управа має погодження деяких інших редакцій, в тому також і щоденника „Свобода".

Б. Футала з признанням відзначив позитивне наставлення наших громадян в часі, коли члени ТУСМ пішли з традиційною колядою. Значні пожертви на ТУСМ і його працю є, як казав він, „заохотою для всіх нас ще наполегливіше працювати для добра всієї української громади і для справи визволення України". Він також висловив впевненість, що таку ж підтримку дасть вся українська громада новій ініціятиві Крайової управи ТУСМ в ЗСА організувати в поодиноких українських осередках громадські комітети оборони прав людини в Україні, влаштовувати спеціяльні імпрези з метою організації фондів, які були б використані на пропагандиново-освідомлюючу акцію на відтинку американської преси про переслідування в Україні.

**

З метою зробити підсумки дотеперішньої праці та щоб обміркувати намічену програму праці відбудеться пленарна сесія Світової управи ТУСМ 2-4 березня 1973. Досі відбулося одне повне засідання Світової управи ТУСМ в двох частинах: в Чикаґо 5 грудня 1972 та в Йонкерсі 14 січня 1973 р.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

ВШ. О.Я-ий, Торонто; О.К-л, Ілл. та інші: Дякуємо за додаткові матеріяли відносно останньої сесії УНРади. Ми радо віддали б Вам місце, якщоб Ви обмежились тільки до спростовання евентуальних неточностей в надрукованих у „Свободі" інформаціях, але не маємо жадних можливостей друкувати довгі „вияснення", „становища" та „заяви" поодиноких угрупувань, тим більше, що деякі з них треба було б опісля знову „спростовувати". Надіслані нам матеріяли матимемо на увазі і не є виключене, що дещо з них використаємо при відповідній іншій нагоді.

ВШ. Василь Свербивус, Міннеаполіс: Дякуємо за надіслане. Проте, Вашого листа пошта доручила нам щойно сьогодні і з „ДИвної новини" вийшла „ДАвняя новина".

ВШ. Український Музей-Архів, Клівленд. Наші щорічні календарі ми друкуємо в повному 20-тисячному тиражі „Свободи" та висилаємо „рутиною" на всі адреси „Свободи", долучуючи до них листа та зворотну коверту. Проте, ми не маємо нічого проти того, як такі установи, як Ваша, приймуть цю посилку як наш безкоштовний для Вас вклад у розбудову Вашої інституції. Дякуємо за листа.

ВШ. Анастазія М., Гемілтон: Ми щиро співчуваємо Вашій долі та бажаємо Вам швидкого і повного видужання, але „голосів читачів" на матеріяли в інших газетах ми не друкуємо. Згідно з Вашим бажанням, Вашу статтю повертаємо Вам.

ВШ. С.М., Честер: Дякуємо за календарні завваги. Ми не бачимо іншого виходу, як Різдво за старим стилем таки називати Різдвом за прийнятим в щоденному житті календарем.

ВШ. І.Ш., Чикаґо: Дякуємо за листа і переслану разом з ним брошуру. Багато в дечому маєте правду, але — „фрі контрі" і вольному воля. Ми не думаємо, щоб „рух", про який згадуєте, заслуговував на окрему увагу в газеті.

ВШ. Б.К-ий, Монтреаль: Дякуємо за статтю „Хай збудеться справедливість..." Ми одержали її також від головного радного УНС п. Д. Попадинця з гарячою рекомендацією, щоб її використати. Цілком розуміємо і поділяємо Ваш біль та обурення на деякі події в Римі, але ми навіть при найліпшій волі не можемо використати всіх тих матеріялів, що їх нам надсилається. А втім, усі ці справи вже добре відомі. Ваша стаття, хоч і добре написана, тим не менше має ряд висловів („продажні", „сексоти" і т.п.), що могли б бути причиною судової скарги.

ВШ. М.Р., Ембридж: Дякуємо за листа. Справа більших літер друку в „Свободі" вже була свого часу предметом розгляду на конвенції УНС, саме з уваги на старших віком членів. Тоді також скасовано т. зв. „петіт" — малий друк, що ним ми друкували дописи з життя громад. „Свобода" друкується тепер „дев'яткою", стандартною в більшості газет. Збільшення друку до „десятки" зменшило б кількість друкованих матеріялів, з великою кривдою для інших читачів.

ТАРЗАН, Ч. 6872. Тарзан цікавий, які речі мають ті дивні люди

WE MAKE SPIDER PEOPLE HAPPY, AGAIN, TARZAN, WITH THINGS WE'VE BROUGHT THEM!

BUT, FRIEND MITI-- WHAT DO THEY HAVE TO TRADE... WITH YOU?

AH U! U! U!

U! AH-AH! AH-AH! U!

MANY GOOD THINGS, TARZAN! THINGS WE NEED!

Ми знову ущасливлюємо павукоподібних людей речами, що їх ми їм принесли.

Але, друже Міті, що таке вони дають у торгівлі з тобою?

Ах, у, у, у! — У, ах, ах, — ах-ах, у!

Багато добрих речей, Тарзане, речей, що їх ми потребуємо!